

ČESKÁ REPUBLIKA

Česká školní inspekce

Středočeský inspektorát - oblastní pracoviště

INSPEKČNÍ ZPRÁVA

Základní škola Panenské Břežany, okres Praha - východ

Panenské Břežany 63, 250 70 Odolena Voda

Identifikátor školy: 600 052 320

Termín konání komplexní inspekce: 11., 12. a 23. dubna 2002

Čj.	022 132/02-5080
Signatura	kc5bv102

CHARAKTERISTIKA ŠKOLY

Dvoutřídní školu navštěvuje v současné době celkem 33 žáků. V první třídě jsou spojeni první a druhý ročník, ve druhé třídě třetí a čtvrtý ročník. Vyučuje se podle vzdělávacího programu Obecná škola, čj. MŠMT 12 035/97-20. Jako povinný cizí jazyk je vyučována pouze angličtina.

Škola je umístěna ve společném objektu spolu s mateřskou školou a školní jídelnou. Její součástí je školní družina s jedním oddělením a kapacitou 25 žáků. Citelně zde chybí tělocvična. K výuce tělesné výchovy lze využívat poměrně rozsáhlou travnatou plochu školní zahrady nebo blízké obecní hřiště, v zimních měsících je pro všechny žáky zajištěna výuka plavání.

Škola pracuje jako zálohová organizace, bez právní subjektivity.

HODNOCENÍ PRŮBĚHU VZDĚLÁVÁNÍ

Český jazyk, anglický jazyk, matematika, prvouka, vlastivěda, hudební výchova, výtvarná výchova

Týdenní časová dotace přidělená jednotlivým předmětům odpovídá učebnímu plánu přijatého vzdělávacího programu. Pro členění učiva v horizontu školního roku zpracovaly učitelky časové tematické plány, které vycházejí z obsahu používaných učebnic. Porušování platných osnov nebylo zjištěno. Aktuální příprava vyučujících na zhlédnuté hodiny měla celkově průměrnou úroveň. Při přípravě některých hodin nebylo např. v přiměřené míře pamatováno na zařazení činnostních forem učení, diferenciaci učiva nebo na využití didaktické techniky.

Výuku zajišťují především dvě třídní učitelky. Z nich pouze jedna splňuje podmínky odborné a pedagogické způsobilosti předepsané pro první stupeň základní školy a prokázala velmi dobrou metodickou erudici. Druhá třídní učitelka, která mj. vyučuje také anglický jazyk a hudební výchovu, je kvalifikovaná pro výuku ruského jazyka a dějepisu na školách druhého cyklu. Chybějící kompetence si doplňuje v jazykovém kurzu angličtiny a účastí v dalších akcích. Absence metodických kompetencí se u této vyučující negativně projevila při organizaci některých hodin. Hodiny hudební výchovy byly vedeny bez možnosti použití doprovodného nástroje, při výuce angličtiny nebyly z hlediska jazykové odbornosti patrný žádné nedostatky. Menší část výuky zajišťuje vychovatelka školní družiny, která během inspekce prokázala schopnost vést hodiny s využitím moderních, zejména činnostních forem vyučování a citlivého přístupu k jednotlivým žákům.

Vyučovalo se v kmenových třídách, z nichž pouze jedna prostorově vyhovovala danému počtu žáků, učebna druhé třídy působí stísněně, neposkytuje dostatek místa pro činnosti mimo lavice, a proto je v některých případech ještě využívána přilehlá místnost školní jídelny. Obě třídy byly pěkně upravené, jejich výzdoba byla pro výuku dostatečně podnětná. Vybavení učebními pomůckami a základní didaktickou technikou je na standardní úrovni; nedostatkem je, že žáci nemají možnost pracovat na počítačích, neboť škola vlastní pouze jeden PC, který je umístěn v ředitelně. Připraveny byly záznamy na tabulích, k dispozici byly učebnice, pracovní sešity, kopírované listy, kartičky, omalovánky, časopisy, knihy z umělecké literatury, encyklopedie, atlasy, orffovské nástroje apod. Didaktická technika byla využita jen v některých hodinách, při hudební výchově pak nahrazovala doprovodný nástroj.

V průběhu sledovaných hodin byly zaznamenány dílčí nedostatky v dodržování psychohygienických zásad - menší pozornost byla věnována správnému sezení žáků, v některých hodinách chybělo začlenění relaxačních aktivit, někdy přesahovala výuka do

přestávky. Naopak při výtvarné a hudební výchově a při hodině vlastivědy a prvouky měli žáci dostatek příležitosti k pestrým činnostem i k relaxaci.

Organizace výuky a užití metody a formy se lišily podle jednotlivých hodin i podle metodické erudice jednotlivých vyučujících.

Vyučováno bylo většinou ve dvou odděleních, kdy učitelky střídaly přímou práci se žáky obou ročníků. Výjimkou byly jedna hodina českého jazyka a hodina matematiky ve třetím a čtvrtém ročníku, kde se žákům třetího ročníku dostávalo ze strany učitelky jen malé pozornosti, další hodina českého jazyka v téže třídě měla klasickou frontální stavbu a průměrnou úroveň. Ostatní hodiny českého jazyka a matematiky byly pestré a dynamické, zařazena byla práce ve dvojicích a jiné motivující formy a činnosti. Žáci zde byli vedeni k aplikaci poznatků, respektováno bylo jejich osobní tempo.

Zhlédnutá výuka prvouky a vlastivědy byla koncipována se snahou o využití řady činnostních prvků učení, žáci měli možnost spolupracovat ve skupinkách, plnit zajímavé úkoly a zobecňovat získané poznatky.

Metodika hodiny anglického jazyka se omezovala převážně na práci s učebními texty zpestřenou poslechem nahrávky projevu rodilých mluvčích. Učivo bylo zřetelně strukturováno i dostatečně procvičeno. Hodina ale byla vedena frontálně, bez přiměřené možnosti dětí tvořit vlastní věty, klást otázky a reagovat na ně. Hlavní formou práce bylo čtení, psaní, opakování slov a překlad.

Při hodinách hudební výchovy žáci spontánně prožívali radost při řadě zpěvních, rytmicky pohybových a poslechových činností. Méně dovedností prokázali při instrumentaci pomocí orffovských nástrojů. Místo doprovodného nástroje využívá učitelka zvukové popř. televizní nahrávky, což omezuje možnosti nácvičku nových písní a tvořivé práce s hudebními motivy.

V kvalitní hodině výtvarné výchovy byli žáci vedeni k rozvoji fantazie i k přiměřené kultivaci výtvarného projevu.

Podle rozdílnosti organizace jednotlivých hodin byli žáci také různou měrou motivováni. Dychtivě pracovali v hodinách hudební výchovy a výtvarné výchovy, velmi dobře spolupracovali při prvouce a vlastivědě a v hodinách zhlédnutých převážně v prvním a druhém ročníku. V některých hodinách chyběla promyšlená průběžná motivace. Frekvence klasifikace je celkově přiměřená. Rezervy jsou např. v průběžném hodnocení slohového výcviku žáků třetího a čtvrtého ročníku. V žákovských knížkách se objevují také různé neprofesionální poznámky. Vyskytly se i případy demotivující klasifikace na vysvědčení některých žáků

Ve všech hodinách byla vytvořena příjemná atmosféra vzájemné důvěry. Projevy nekázně se nevyskytovaly. Žáci měli prostor vyjádřit své myšlenky. Učitelky jim většinou trpělivě naslouchaly a respektovaly jejich osobnost. Cílený rozvoj komunikačních dovedností však v některých hodinách chyběl.

Pozorovaná výuka měla průměrnou až velmi dobrou úroveň. Celkově byla oblast vzdělávání hodnocena stupněm průměrný.

Hodnocení kvality výchovně vzdělávací činnosti školní družiny

Ve školním roce 2001/2002 je zřízeno jedno oddělení školní družiny. Zapsáno je 22 žáků, z nichž jeden se v průběhu roku odhlásil. Školní družinu navštěvují žáci prvního až čtvrtého ročníku. Provoz je zajišťován denně od 11:40 do 15:40 hodin. O prázdninách je organizován sportovně zaměřený tábor. V rámci družiny pracuje výtvarný kroužek.

Výchovně vzdělávací činnost zajišťovala jedna vychovatelka s příslušnou odbornou a pedagogickou způsobilostí. Školní družina nemá vlastní hernu, pro svou činnost využívá

učebnu I. třídy a také ostatní prostory školy, obecní hřiště a školní zahradu. Materiální zázemí je na standardní úrovni, každoročně je doplňováno. Školní družina využívá také některé vybavení z místní mateřské školy. Žákovské výtvarné práce se uplatňují při výzdobě školy.

Zásady bezpečnosti a psychohygieny byly dodržovány; pitný režim je zajištěn prostřednictvím školní jídelny. Žáci pobývají dostatek času venku (hřiště, les, zahrada). Vždy je k dispozici telefon.

Výchovně vzdělávací činnost školní družiny navazuje na vzdělávací program základní školy a vychází z místních podmínek; je realizována podle celoročního plánu. Rozsah provozu je znám zřizovateli, vyhovuje zákonným zástupcům žáků. Činnost školní družiny se řídí vnitřním řádem, který zachycuje rozvrh činností v jednotlivých dnech, hygienická a bezpečnostní opatření; chybí v něm zakotvení práv žáků. Povinná dokumentace je vedena, dílčí administrativní nedostatky byly odstraněny v průběhu inspekce. Školní družina společně se školou se velmi dobře prezentuje na veřejnosti (kulturní vystoupení, výtvarné soutěže).

V týdenním programu školní družiny se střídají činnosti odpočinkové, zájmové a rekreační a příprava na vyučování. Dostatečný prostor je věnován individuálním i kolektivním hrám, výtvarné a hudební výchově, pracovním a sportovním činnostem apod. Příprava na výuku je mimo jiné realizována také formou didaktických her a vycházek.

Při hospitacích se žáci spontánně zapojovali do nabídnutých činností, využívali prostor pro seberealizaci. Byli vedeni ke spolupráci a vzájemné toleranci. Prostřednictvím her byly rozvíjeny jejich komunikativní dovednosti. K jednotlivým činnostem byli velmi dobře motivováni zvolenými náměty a také podnětným vedením vychovatelky. Při práci s výtvarnými prvky mohli uplatnit svoji fantazii, vychovatelka pozitivně oceňovala jejich snahu i dosažené výkony. Žáci se spolupodíleli na vytváření programu. V průběhu výchovně vzdělávacích činností bylo vytvořeno příznivé klima, vztah mezi vychovatelkou a žáky byl bezproblémový, děti se zapojovaly do jednotlivých akcí se zájmem.

Činnost školní družiny byla celkově hodnocena stupněm velmi dobrý.

HODNOCENÍ PODMÍNEK VZDĚLÁVÁNÍ

Koncepční záměry v horizontu čtyř let a priority pro práci školy stanovila ředitelka ve spolupráci s pracovníky školy. V oblasti materiálního rozvoje vychází z reálných možností zřizovatele, ve spolupráci s obcí sleduje prognózy demografického vývoje v oblasti. Stanoviska rodičů k rozvoji školy nejsou zjišťována systematicky. Ředitelka zde vychází ze znalosti prostředí, potřebné signály získává v běžném osobním styku se zástupci žáků, při třídních schůzkách a pod. Plnění záměrů průběžně vyhodnocuje. Zpracován je roční plán akcí a činností, krátkodobé plánování je operativní a funkční. Učební plán přijatého vzdělávacího programu je dodržován. Nepovinné předměty nejsou zavedeny. Nabídku školy rozšiřují dva výtvarné kroužky a kroužek anglického jazyka. Pro jednotlivé předměty a ročníky jsou sestaveny roční tematické plány učiva, zpracován je rovněž plán výchovně vzdělávací práce školní družiny. Integrované žáky škola v tomto školním roce nevykazuje, spolupráce s pedagogicko psychologickou poradnou je ale velmi dobrá.

Organizace této dvoutrídí školy je jednoduchá, zřetelná a funkční. Vedle ředitelky, která je současně třídní učitelkou, tvoří pedagogický sbor další třídní učitelka a vychovatelka školní družiny, která v částečném pracovním úvazku také vyučuje předmětům převážně výchovného charakteru. Další pracovníky škola nemá. Provozní úkoly plní zaměstnanci jiných subjektů. Pravidelně pětkrát ročně jedná pedagogická rada, záznamy jednání jsou k dispozici. Žákovský

parlament ve škole nepracuje. Metodické sdružení v rámci školy ustanoveno není.

Organizace vyučování a rozvrh hodin odpovídají platným školským předpisům. Vypracován je rozpis dozorů. Povinná dokumentace je řádně vedena, dílčí nedostatky byly zjištěny ve způsobu zapisování učiva do třídních knih. Řád školy obsahuje většinu předepsaných ustanovení, chybí ustanovení o kompetencích k uvolňování žáka z vyučování učitelem nebo ředitelkou. Rozhodnutí o odkladu povinné školní docházky vydaná ředitelkou mají všechny potřebné náležitosti.

Informace uvnitř školy jsou předávány operativně a bez prodlení, zásadní informace v pedagogických radách a na nástěnce ve sborovně. Rodiče jsou informováni pomocí žákovských knížek a notýsků, pravidelného čtvrtletního hodnocení žáka, informačních listů a třídních schůzek. Podle sdělení ředitelky mají rovněž možnost domluvit si individuální konzultaci. Na veřejnosti se škola prezentuje pořádáním besídek, zájezdů, vystoupení pro důchodce, školního plesu a pod. Výroční zpráva poskytuje potřebné informace, opakují se zde však i některé informace nepřesné nebo neaktuální.

Při vedení pracovníků se ředitelka snaží uplatňovat demokratický způsob řízení. Většina rozhodnutí je přijímána na základě konsensu kolektivu. Operativní řízení je pružné a funkční. Nekvalifikovaným vyučujícím poskytuje ředitelka neformální, prakticky každodenní konzultace. Využívány jsou dostupné metodické kurzy z oblasti dalšího vzdělávání pedagogických pracovníků, vychovatelka školní družiny navštěvuje školení výtvarné a dramatické výchovy, další vyučující akce PAU a jazykový kurz. Příležitostně se vyučující zúčastňují metodických zaměstnání ve školách blízkého regionu. Odebírány jsou některé odborné časopisy, např. Moderní vyučování. Výběr odborné pedagogické a metodické literatury v učitelské knihovně je omezený. Mezi kritéria pro přidělování mimotarifních složek platů jsou zahrnuta hlediska modernizace metod a forem výuky.

Kontrola provozu školy je prováděna denně a s dostatečnou účinností. Pro kontrolu vyučovacího procesu je zpracován Plán hospitací a dalších kontrolních úkolů. Vzhledem k překrývání většiny vyučovacích hodin v obou třídách má ředitelka celkově méně prostoru k vlastní hospitační činnosti. Ve školním roce 2000/2001 byla frekvence hospitací nízká. Podle třídních knih bylo v letošním školním roce do doby inspekce uskutečněno devět hospitací. O hospitacích jsou vedeny záznamy. Výstupem je také rozbor s vyučujícím, popř. obecné závěry uváděné v pedagogické radě. Při inspekci projevila ředitelka schopnost dobře posoudit úroveň práce ve zhlédnutých hodinách a taktně sdělit nedostatky. V hospitační činnosti není zřetelná tematická cílenost ani systém následných hospitací.

Účinné kontrole unikají např. nekonkrétní zápisy obsahu učiva v třídních knihách a některé neprofesionální záznamy v žákovských knížkách.

Úroveň znalostí a vědomostí žáků v jednotlivých ročnících si ředitelka ověřuje prostřednictvím prověrek z matematiky a českého jazyka, jejichž závěry využívá ke zkvalitnění výchovně vzdělávací práce. Shromažďuje také poznatky o prospěchu žáků v navazující škole.

Oblasti plánování, organizování a vedení a motivování pracovníků byly hodnoceny jako velmi dobré. Kontrolní mechanismy mají průměrnou úroveň.

Hodnocení podmínek vzdělávání

Pro vzdělávání jsou ve škole vytvořeny celkově velmi dobré systémové podmínky.

VÝČET DOKLADŮ, O KTERÉ SE INSPEKČNÍ ZJIŠTĚNÍ OPÍRÁ

- Rozhodnutí MŠMT o zařazení do sítě škol, předškolních zařízení a školských zařízení čj. 22 299/01-21 ze dne 26. července 2001
- Výkaz o základní škole podle stavu k 30. září 2001
- Koncepční záměry školy pro období 2000-2003
- Plán práce školy na škol. rok 2001/2002
- Plán výchovně vzdělávací práce ve ŠD pro školní rok 2001/2002
- Plán hospitací
- Časové tematické plány hospitovaných předmětů
- Plán výchovy ke zdraví
- Rozvrhy hodin 1. až 4. ročníku
- Rozpis dozorů
- Přehled kvalifikace pedagogických pracovníků zpracovaný ředitelkou školy dne 3. dubna 2002 pod čj. 57/01
- Vyúčtování účelově přidělených finančních prostředků na DVPP za rok 2001
- Kritéria pro osobní hodnocení pedagogických pracovníků ze dne 30. srpna 2001
- Vnitřní řád školní družiny
- Přehled výchovně vzdělávací práce školní družiny
- Zápisové lístky pro žáky k docházce do ŠD
- Docházkový sešit (pro ŠD) pro nepravidelnou docházku žáků
- Třídní knihy I. a II. třídy ze školního roku 2001/2002
- Třídní výkazy I. a II. třídy, katalogové listy žáků 1. až 4. ročníku
- Vnitřní řád školy
- Hospitační záznamy ředitelky školy
- Výroční zpráva ZŠ Panenské Břežany za školní rok 2000/2001
- Záznamy z pedagogických rad
- Vysvědčení žáků I. a II. třídy za první pololetí škol. roku 2001/2002
- Žákovské knížky, notýsky a sešity žáků
- Inspekční zpráva čj. O-035 16/98-2158

ZÁVĚR

Ve škole je vytvořeno příjemné a podnětné prostředí. Budova je podle možností zřizovatele udržovaná. Jedna z učeben však poskytuje menší a pro případný nárůst počtu žáků limitující prostor. Škole výrazně chybí tělocvična.

Část výuky je vedena vyučujícími bez předepsané kvalifikace. Materiální zajištění zhlédnutých hodin bylo celkově posouzeno jako průměrné, bez možnosti využití počítačových programů. Jen v některých hodinách bylo uplatněno činnostní pojetí vyučování, v dalších naopak převládala klasická frontální výuka. Žáci respektovali pravidla

vzájemné komunikace a pracovali převážně se zájmem. V plnění osnov nebyly shledány nedostatky.

Oblast vzdělávání byla celkově hodnocena jako průměrná, práce školní družiny jako velmi dobrá.

Činnosti školy jsou ředitelkou plánovány. Učební plán je dodržován. Organizace školy je zřetelná a funkční, řízení je operativní. Vedení lidí je založeno především na denním osobním styku všech zaměstnanců a průběžné metodické pomoci ze strany ředitelky. Využívána jsou dostupná školení pro učitele. Slabším článkem řízení je oblast kontroly.

Celkově vytváří ředitelka pro výchovně vzdělávací činnost velmi dobré systémové podmínky.

V porovnání s výsledky inspekce z ledna roku 1998 přetrvává celkové průměrné hodnocení oblasti vzdělávání, v řízení školy lze konstatovat pozitivní posun.

Pro výkon inspekce byly vytvořeny velmi dobré podmínky.

Složení inspekčního týmu a datum vyhotovení inspekční zprávy

Razítko

Školní inspektoři:	Titul, jméno a příjmení	Podpis
Vedoucí týmu	Mgr. Petr. Jiroš	P. Jiroš v.r.
Členové týmu	Mgr. Miroslava Březinová	M. Březinová v.r.

V Berouně dne 16. května 2002

Datum a podpis ředitelky školy stvrzující převzetí inspekční zprávy

Datum převzetí inspekční zprávy: 22. května 2002

Razítko

Ředitelka školy nebo jiná osoba oprávněná jednat za školu

Mgr. Jana Zábojníková

J. Zábojníková v.r.

Předmětem inspekce bylo zhodnocení činnosti školy dle § 18 odst. 3, 4 zákona ČNR č. 564/1990 Sb., o státní správě a samosprávě ve školství, ve znění pozdějších předpisů. Dle § 19 odst. 7 téhož zákona může ředitelka školy podat připomínky k obsahu inspekční zprávy České školní inspekci do 14 dnů po jejím obdržení. Připomínky k obsahu inspekční zprávy jsou její součástí.

Hodnotící stupnice

Stupeň	Širší slovní hodnocení
Vynikající	Zcela mimořádný, příkladný
Velmi dobrý	Výrazná převaha pozitiv, drobné a formální nedostatky, nadprůměrná až spíše nadprůměrná úroveň
Průměrný	Negativa a pozitiva téměř v rovnováze, průměrná úroveň
Pouze vyhovující	Převaha negativ, výrazné nedostatky, citelně slabá místa
Nevyhovující	Zásadní nedostatky, které ohrožují průběh výchovně-vzdělávacího procesu.

Plní, je v souladu	Dodržuje, čerpá účelně, efektivně
Neplní, není v souladu	Nedodržuje, nečerpá účelně, efektivně

Další adresáti inspekční zprávy

Adresát	Datum předání/odeslání	Podpis příjemce nebo čj.
---------	------------------------	--------------------------

	inspekční zprávy	jednacího protokolu ČŠI
KÚ Středočeského kraje	2002-06-10	022 164/02-5080
Obecní úřad Panenské Břežany	2002-06-10	022 165/02-5080

Připomínky ředitelky školy

Datum	Čj. jednacího protokolu ČŠI	Text
-----	-----	Připomínky nebyly podány